

concert info 3 x Haydn

de Doelen

Orkest van de
Achtttiende Eeuw
met cellist Nicolas Altstaedt

zondag 15 mei 2022
Grote Zaal | 20.15 uur

programma

zondag 15 mei 2022, Grote Zaal 20.15 uur

3 x Haydn

Joseph Haydn (1732–1809)

Celloconcert nr. 1 in C, Hob. VIIb/1

Moderato

Adagio

Allegro molto

Symfonie nr. 60 'Il Distratto' in C, Hob. I/60

Adagio - Allegro di molto

Andante

Menuetto - Trio

Presto

Adagio

Finale. Prestissimo

Symfonie nr. 97 in C, Hob. I/97

Adagio - Vivace

Adagio ma non troppo

Menuetto e Trio. Allegretto

Finale: Presto assai

Joseph Haydn

uitvoerenden

Orkest van de Achtttiende Eeuw

Nicolas Altstaedt cello en muzikale leiding

toelichting

de vader van de symfonie

Een ode aan de Oostenrijkse componist Joseph Haydn (1732–1809). Haydn was in zijn eigen tijd al een gevierd componist. Samen met Mozart en Beethoven maakt Haydn onderdeel uit van de zogenaamde Eerste Weense School. Met zijn 104 symfonieën leverde hij een heel belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van dit genre. Vandaar zijn bijnaam 'de vader van de symfonie'. Cellist, dirigent en artistiek leider Nicolas Altstaedt zet vanavond Haydns *Symfonie nr. 60 en 97* op het programma, uitgevoerd met het Orkest van de Achttiende Eeuw. Het concert opent met het beroemde *Eerste celloconcert* van Haydn.

Celloconcert nr. 1

Joseph Haydn componeerde het *Eerste celloconcert* tussen 1761 en 1765 voor zijn vriend Joseph Franz Weigl, eerste cellist van het orkest van de familie Esterházy. Haydn was het grootste deel van zijn carrière kapelmeester van de rijke en invloedrijke adellijke familie Esterházy. Haydn verzorgde als dirigent en componist vele concerten van het hoforkest. In een catalogus waren delen uit dit celloconcert teruggevonden, maar de volledige muziek leek niet overgeleverd. Tot musicoloog Oldřich Pulkert in 1961 een kopie terugvond in het Nationale Museum van Praag en het werk in 1962 opnieuw uitgaf. Sindsdien wordt het *Eerste celloconcert* van Haydn veelvuldig uitgevoerd en gezien als een van de belangrijkste cellocomposities uit de klassieke periode.

Haydn greep voor deze compositie terug op de muzikale tradities uit de barokperiode, met name het concerto grosso. Solistische passages en orkestpassages ('tutti') wisselen elkaar af en het formaat van het orkest is klein, net als in de tijd van de barokmuziek. Tegelijkertijd past Haydn in alle drie de delen van dit celloconcert de sonatevorm toe, dé muzikale vorm die Haydn in zijn repertoire doorontwikkelde. Het orkest introduceert in het eerste deel het thema, waarna het thema overgenomen en op zeer virtueuze wijze wordt uitgewerkt in de cello-solopartij. In het tweede langzame deel zet de cellist meerdere malen in vanuit een aangehouden lange toon, waarna de solist het thema van het orkest imiteert. In het laatste, virtueuze deel pakt Haydn uit met nog meer variaties op het thema.

toelichting

Symfonie nr. 60

De zesdelige *Symfonie nr. 60* componeerde Haydn waarschijnlijk in 1774. De symfonie draagt de bijnaam 'Il Distratto', omdat Haydn materiaal gebruikt dat hij eerder componeerde bij het toneelstuk *Le Distrait* van Jean-François Regnard. De symfonie opent met de ouverture uit het toneelstuk, waarna muziek te horen is uit de vier aktes en de finale.

Haydn vond het leuk om muzikale grapjes te verwerken in zijn composities. Een van zijn bekendste grappen is het slot uit *Symfonie nr. 45*, waarin de musici één voor één stoppen met spelen en weglopen. Een klein deel uit deze symfonie, ook wel de 'Afscheidsymfonie' genoemd, wordt in het eerste deel van *Symfonie nr. 60* geciteerd. Later in het tweede langzame deel maakt Haydn een parodie op een Franse volksmelodie. Het laatste, zeer korte deel verrast de luisteraar door na een grootse opening de muziek ineens te onderbreken. De violen maken van deze pauze

gebruik om hun instrument opnieuw te stemmen, waarna de finale in een hoog tempo wordt uitgespeeld.

Symfonie nr. 97

Haydn componeerde *Symfonie nr. 97* in 1792 samen met vijf andere symfonieën ter gelegenheid van zijn eerste bezoek aan Londen. De Duitse violist, componist en impresario Johann Peter Salomon introduceerde de muziek van Haydn in Engeland en dirigeerde als concertmeester van het orkest de eerste uitvoeringen van Haydns 'Londense symfonieën'. Haydns muziek werd zeer goed ontvangen en hij componeerde uiteindelijk twaalf symfonieën voor een première in Londen. Deze symfonieën waren lange tijd de bekendste en populairste uit Haydns repertoire. In deze composities etaleerde Haydn al zijn tot dan toe opgedane kennis en kunde in het genre. Ze zijn daarmee zeer divers van karakter, bevatten veel verschillende muzikale ideeën en zijn van zeer hoge kwaliteit.

Orkest van de Achttiende Eeuw © Annelies van der Vegt

Nicolas Altstaedt © Marco Borggreve

biografieën

Nicolas Altstaedt

De Duits-Franse Nicolas Altstaedt is een veelgevraagd musicus. Hij voert als cellist, dirigent en artistiek leider oude muziek tot hedendaags repertoire uit. In seizoen 2021-2022 staan debuten op het programma met o.a. het London Philharmonic, het Müncher Philharmoniker, het Nationale Orkest van Spanje en een tournee met l'Orchestre des Champs-Élysées en Philippe Herreweghe. In het najaar treedt Altstaedt op met het Budapest Festival Orchestra o.l.v. Iván Fischer en het Seoul Philharmonic Orchestra o.l.v. Osmo Vänskä. Als dirigent werkt Altstaedt onder andere nauw samen met het Scottish Chamber Orchestra. In 2010 won Altstaedt de Credit Suisse Young Artist Award, in 2015 de Beethovenring Bonn en in 2018 de Musikpreis der Stadt Duisburg. Hij was van 2010-2012 een BBC New Generation Artist en ontving in 2009 een Borletti Buitoni Trust Fellowship. Geprezen om zijn interpretaties van het hedendaagse repertoire, voerde Altstaedt repertoire uit van componisten zoals Thomas Adès, Jörg Widmann, Wolfgang Rihm, Thomas Larcher, Fazil Say en Sofia Goebaidoelina. In 2012 werd hij artistiek leider van het Lockenhaus Chamber Music Festival en in 2014 van de Haydn Philharmonie. Altstaedt was ook artistiek leider van het Pflingstfestspiele Ittingen in 2019 en het aankomende festival in 2023. Voor zijn meest recente

opname van het Lockenhaus Festival won hij de BBC Music Magazine 2020 Chamber Award.
www.nicolas-altstaedt.com

Orkest van de Achttiende Eeuw

Het Orkest van de Achttiende Eeuw werd in 1981 door Frans Brügggen, Lucy van Dael en een aantal vrienden opgericht. Het orkest bestaat uit circa 50 leden uit de gehele wereld, met 20 nationaliteiten.

Zes of meer keer per jaar komt het orkest bijeen voor internationale tournees. De musici, individueel bekend als specialisten op het gebied van de achttiende en vroeg-negentiende-eeuwse muziek, spelen op authentieke instrumenten of kopieën. Het uitgebreide repertoire met werken van onder meer Purcell, Bach, Rameau, Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Mendelssohn en Chopin werd aanvankelijk uitgebracht op cd door Philips Classics, nu op Glossa/The Grand Tour. Veel van deze opnamen kregen internationale prijzen. In augustus 2014 moest het orkest afscheid nemen van Frans Brügggen. Door zijn overlijden kwam aan de samenwerking van het orkest en zijn *founding father* een einde. De orkestleden hebben besloten om de traditie van zes of meer tournees per jaar te continueren met gasten en gastdirigenten.

www.orchestra18c.com

tekst: Fien Duijnmayr

agenda tips

Het nieuwe seizoen is bekend!

Een nieuwe serie aanstormers met o.a. James Oesi en het Dudok Kwartet, het Intercontinental Ensemble en Nicolas van Poucke en Katharine Dain en Sam Armstrong.

ontdek het programma op dedoelen.nl

Stay in touch!
See you @dedoelen & share your pictures #dedoelen

Tickets & info:
www.dedoelen.nl
+31 10 217 17 17
Schouwburgplein 50, Rotterdam